

[Hans Kjær.]

stadig større vægt på opbremsning af de offentlige udgifter, dernæst til fremkalde en omlægning af aktiviteten til øget eksport for at opnå det tvingende nødvendige at nedbringe vort underskud på betalingsbalancen samtidig med opretholdelse af et så højt aktivitetsniveau som muligt. Der har været mange vanskeligheder at overvinde, før denne politik kunne slå igennem. Men resultaterne var umiskendelige i 1971, hvor der skete en afgørende forbedring i betalingsbalanceforholdet i andet halvår. Når resultatet ikke blev helt så godt som håbet, er en væsentlig årsag at finde i den kendsgerning, at der skete en betydelig konjunkturafmatning i vore vigtigste aftagerlande for industrieksporten. Når dette tages i betragtning, har vor industri klaret sig relativt godt og har endog vundet større markedsandele i en del tilfælde. Men afsætningsmulighederne har alt i alt ikke været tilstrækkelige til, at aktivitetsniveauet har kunnet fastholdes.

Til bedømmelse af udsigterne for økonomien for indeværende år foreligger der fra den seneste tid en række vurderinger, hovedbankernes beretninger, vismændenes rapport fra den 2. marts og nu, som sædvanlig i allersidste øjeblik før finanslovdebatten, den økonomiske årsoversigt fra regeringens økonomiske sekretariat. For en ikke fagøkonom er det næstetlig ikke alt for let fordøjeligt stof, og lettere bliver det jo ikke af, at der synes at være ret store variationer i en række af vurderingerne. Et gennemgående træk synes det dog at være, at man er enig om at opretholde forventningerne om, at en betydelig konjunkturstigning vil slå igennem i vore aftagerlande i løbet af andet halvår. Hvis vi derfor kunne fastholde den hjemlige økonomi, måtte vi derved få øgede muligheder for at fremme den nødvendige omlægning til øget eksport til fortsat forbedring af vort betalingsbalanceproblem.

Skal dette kunne opfyldes, skal visse forudsætninger imidlertid opfyldes med hensyn til andre elementer i den økonomiske politik, som ikke opfyldes i den nuværende situation. Skal industrien kunne præstere den øgede eksport ud over den eventuelle produktionsreserve, der kan ligge i den nuværende afdæmpning, ja, så må investerings-takten i virksomhederne sættes betydeligt i vejret. Tvært imod dette er investeringerne

efter i en længere periode at have været stagnerende nu faktisk vigende. Flere årsager spiller formentlig ind. Den stadigt forlængede frist for den endelige afgørelse om vort medlemskab af EF og den dertil knyttede usikkerhed betyder givetvis en udsættelse af dispositioner; der må have langsigtede virkninger som forudsætning og derfor helt nødvendigt også forudsætter en viden om de fremtidige markedsvilkår.

Men en lige så vigtig faktor for de manglende investeringer er sikkert den alt for lille afkastningsgrad, der kendetegner vilkårene for så mange virksomheder. Der er næppe tvivl om, at den fortsatte fastholdelse af prisrestriktioner sammen med den forstærkede lønudvikling, som prislovgivningen trods de gode hensigter ikke har forhindret, har været med til yderligere at reducere de erhvervs-mæssige indtægter og i en del tilfælde fremme virksomhedslukninger. Da jeg for nylig i et spørgsmål til handelsministeren var inde på disse alvorlige problemer, mødte jeg megen elskværdig forståelse hos handelsministeren, men ligesom ikke rigtig noget at have forståelsen i. Jeg ser nu, at industrien har rettet fornyet henvendelse til ministeren om hele den problemstilling, og jeg henstiller, at ministeren får noget at få forståelsen i.

Jeg skal imidlertid erkende, at selv om en ændring i den restriktive lovgivning kunne fjerne betydelige hindringer for rentabel virksomhedsudfoldelse, så er der andre forhold af lige så stor vægt. Jeg tænker her først og fremmest på konkurrenceevnen. Havde industrien været i en bedre konkurrenceposition, ville det rimeligvis have været muligt at opretholde en stærkere eksportstigning, selv under de afsvækkede konjunkturer i vore aftagerlande, og incitamentet til øgede investeringer ville da givetvis have været stærkere. I redegørelsen for PP 1 — dette udmærkede arbejdsredskab til påvirkning af vore beslutninger, hvis blot det blev taget i brug, hvilket vitterlig ikke sker — er det skønnet, at vi i disse år skulle have en stigning i de private erhvervsinvesteringer på henvend 5 pct. årlig og for industrisektoren mere end det dobbelte. Heroverfor står så den beklagelige kendsgerning, at de industrielle investeringer rent faktisk er faldende. Det er en meget alvorlig situation, som på længere sigt kan give de alvorligste